

ANALIZA PRORAČUNA I STRATEGIJA GRADA VINKOVACA

Slišković, Nikola

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:637969>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-08**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski studij

Nikola Slišković
ANALIZA PRORAČUNA I STRATEGIJA
GRADA VINKOVACA

Završni rad

Osijek, 2021.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Ekonomski fakultet u Osijeku
Preddiplomski studij

Nikola Slišković
ANALIZA PRORAČUNA I STRATEGIJA
GRADA VINKOVACA

Završni rad

Kolegij:

Broj indeksa:0010226117

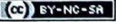
e-mail : nsliskovic@efos.hr

Mentor: izv.prof.dr.sc. Karačić Domagoj

Osijek, 2021.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELAKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je ZAVRŠNI
(navesti vrstu rada: završni / diplomski / specijalistički / doktorski) rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom *Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska*.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: NIKOLA SLIŠKOVIC

JMBAG: 0010226117

OIB: 82531339685

e-mail za kontakt: nikola.sliskovic0123@gmail.com

Naziv studija: 3. GODINA PREDDIPLOMSKOG STUDIJA FINANCIJSKI MENADŽMENT

Naslov rada: ANALIZA PRORAČUNA I STRATEGIJA GRADA VINKOVACA

Mentor/mentorica diplomskog rada: izr. prof. dr. sc. KRAJČIĆ DONAGIĆ

U Osijeku, 20.09.2021. godine

Potpis _____

SAŽETAK

Analiza proračuna i strategija grada Vinkovaca

Grad Vinkovci smješten je na sjeveroistoku Hrvatske, u Vukovarsko-srijemskoj županiji, a ujedno je i jedan od najvećih gradova Vukovarsko-srijemske županije. Svi gradovi u Republici Hrvatskoj, uključujući i Vinkovce, moraju prikazati svoj gradski proračun te ga donijeti. Proračun kao pojam predstavlja raspored rashoda i prihoda za neko određeno razdoblje, a uspoređivanjem prihoda i rashoda u ovom završnom radu nastoji se analizirati proračun grada Vinkovaca, sve s ciljem dolaska do zaključka i odgovora na pitanje jesu li Vinkovci u proračunskom deficitu ili suficitu.

Analiza proračuna i razvojne strategije grada Vinkovaca predstavljaju središnju temu i okosnicu ovog završnog rada. Predmet i cilj rada je dati uvid u gradski proračun za 2018. do 2020. godinu. Isto tako cilj je prikazati i neke značajke te glavne odrednice proračuna grada Vinkovaca kao jednog od ključnih financijskih dokumenata.

Glavni cilj rada je utvrditi ima li grad Vinkovci proračunski suficit ili proračunski deficit.

Ključne riječi: grad Vinkovci, proračun, strategija, razvoj, građani.

ABSTRACT

Budget analysis and strategy of the city of Vinkovci

The city of Vinkovci is located in the northeast of Croatia, in the Vukovar-Srijem County, and is also one of the largest cities in the Vukovar-Srijem County. All cities in the Republic of Croatia, including Vinkovci, must present their city budget and adopt it. Budget as a term represents the distribution of expenditures and revenues for a certain period, and comparing revenues and expenditures in this final paper tries to analyze the budget of the city of Vinkovci, all with the aim of concluding and answering the question of whether Vinkovci is in budget deficit or surplus.

The analysis of the budget and the development strategy of the city of Vinkovci are the central theme and the backbone of this final paper. The subject and goal of the paper is to provide an insight into the city budget for 2018 to 2020. The aim is also to present some features and the main determinants of the budget of the city of Vinkovci as one of the key financial documents.

The main goal of this paper is to determine whether the city of Vinkovci has a budget surplus or a budget deficit.

Keywords: city of Vinkovci, budget, strategy, development, citizens.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. METODOLOGIJA RADA.....	2
2.1. Predmet rada.....	2
2.2. Struktura rada.....	2
2.3. Metodologija rada.....	3
3. OPĆE INFORMACIJE O VINKOVcima.....	5
3.1. Povijest grada Vinkovaca.....	6
4. PRORAČUN.....	10
4.1. Proračun kao dokument.....	13
5. ANALIZA PRORAČUNA GRADA VINKOVACA.....	16
5.1. Nadležnosti gradske uprave grada Vinkovci.....	17
5.2. Proračun.....	19
5.3. Prihodi i primici.....	19
5.4. Rashodi i izdaci.....	20
6. STRATEGIJA RAZVOJA.....	23
6.1. Strategija razvoja grada Vinkovaca.....	25
7. MEĐUOVISNOST STRATEGIJE RAZVOJA I PRORAČUNA.....	28
8. ZAKLJUČAK.....	31

1. UVOD

Kroz mnoštvo različitih vrsta izvora možemo puno toga saznati o paradoksu i pojmu zvan proračun. U vremenu gospodarske i ekonomske krize spominje se o smanjivanju proračuna, rezanju troškova i sličnim stvarima. Spomenuti utjecaj krize i drugih okolnosti na proračun, najprije na jedinice lokalne samouprave, glavni je potencijal za pisanje ovoga završnog rada.

Analizom proračuna grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine najbolje je prikazano stanje ove jedinice lokalne samouprave i uvid u sredstva koja su raspoređena za različite grane, aktivnosti i programe Vinkovaca. Ovaj završni rad bavi se problematikom financiranja lokalne samouprave te će se putem definiranja njenog proračuna ujedno i prikazati način njenog financiranja i upravljanja istim. Proračun kao pojam predstavlja raspored rashoda i prihoda za neko određeno razdoblje, a uspoređivanjem prihoda i rashoda u ovom završnom radu nastoji se analizirati proračun grada Vinkovaca, sve s ciljem dolaska do zaključka i odgovora na pitanje jesu li Vinkovci u proračunskom deficitu ili suficitu.

Strategija označava način kako se moraju koristiti pojedini resursi da bi se mogla iskoristiti prednost svih pogodnih okolnosti kojima se mogu minimizirati poteškoće prilikom stvaranja željenog učinka, a upravo će se osim samog proračuna analizirati i razvoj strategije grada Vinkovaca te će se promatrati na koji način se grad nastoji i u kojem smjeru razviti. Cilj ovoga rada je prikazati osnovne faktore proračuna kao dokumenta i opisati proračun grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine. Rad je podijeljen u četiri raspoređene i organizirane cjeline u kojima će biti prikazani faktori proračuna kao dokumenta, povijest grada Vinkovaca, analiza proračuna od 2018. do 2020. godine te plan i strategija dugoročnih nadolazećih programa. Strategija razvoja grada je izuzetno bitna za progres grada i sudjelovanje građana u životu i razvoj svoje lokalne zajednice.

2. METODOLOGIJA RADA

U ovom poglavlju definirati će se predmet rada koji će se analizirati u ovom završnom radu, osim toga prikazati će se njegova struktura odnosno njegovi dijelovi, poglavlja i potpoglavlja. Isto tako ovaj dio rada opisuje u svom potpoglavlju i metodologiju rada te znanstvene metode koje se kroz rad koriste.

2.1. Predmet rada

Lokalna samouprava ima osnovni zadatak održavati i upravljati gospodarskim razvojem navedenih područja na kojima djeluje te upravljati javnim dobrima zajednica. Razvoj i upravljanje zajednicom zahtijevaju nova ulaganja i održavanja, a takva financiranja spomenutih ulaganja mogu se financirati isključivo kroz gradski proračun. Prema svojoj definiciji proračun predstavlja plan izdataka i primitaka kako regionalnih tako i lokalnih samouprava kojima se mogu anticipirati priljevi proračuna te se u skladu s tim definiraju izdatci.

Prethodno navedeno u uvodnom dijelu rada, u ovome radu je dana analiza proračuna grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine, što je ujedno središnja tema rada. Također, kroz poglavlja rada prikazani su faktori proračuna kao jednog od ključnih aspekta normalnog funkcioniranja društva u kojem živimo.

Glavni cilj ovog završnog rada je prikazati osnovne faktore proračuna kao dokumenta i opisati proračun grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine.

2.2. Struktura rada

Rad je organizirano podijeljen u šest složenih cjelina. Svaka cjelina opisuje i donosi detaljniji prikaz faktora kojima se ovaj rad bavi. Rad sadrži uvod, metodologiju rada, proračun, analizu proračuna grada Vinkovaca za 2018., 2019., i 2020. godinu, strategiju razvoja, zaključak, te literaturu.

U uvodu rada ukratko je objašnjen presjek rada i onoga od čega se sastoji. Utvrđeni su neki osnovni pojmovi koji su uže i detaljnije definirani kroz daljnje dijelove i cjeline.

Metodologija rada je cjelina koja precizno objašnjava predmet, strukturu i metode istraživanja koje se koriste. Analiza proračuna i strategija grada Vinkovaca za 2018., 2019., i 2020. godinu je predmet rada koji prikazuje osnovne faktore proračuna za razvoj i normalan život društva u navedenoj lokalnoj jedinici. Metode istraživanja su dio u kojemu se navodi koja tehnika će se koristiti prilikom izrade rada, o čemu će biti detaljnije riječ malo kasnije.

S ciljem definiranja osnovnih pojmova i problematike unutar samog završnog rada te u konačnici i definirale uzročno posljedične veze u procesima upravljanja gradskog proračuna formirana su tri poglavlja. Proračun je iduća velika cjelina koju čini tri manje organizirana poglavlja, a to su: dokument, osnovne odrednice proračuna te proračunski korisnici.

Osnovne odrednice proračuna su segment rada u koji govore o određenim temeljnim faktorima proračuna kao što su osnovna načela proračuna, osnovne značajke proračuna u cjelini, definicija proračuna i funkcije proračuna. U sljedećem poglavlju, proračunski korisnici, objašnjava se o korisnicima proračuna te osnovnim izvorima financiranja lokalne jedinice i njenih korisnika. Zadnji dio ovoga poglavlja odnosi se na proračun kao dokument. U ovome dijelu rada govori se o dijelovima proračuna, prihodima i rashodima, rebalansu proračuna te proračunskoj klasifikaciji.

Nakon cjelina o proračunu, predstoji analiza proračuna grada Vinkovaca za 2018., 2019., i 2020. godinu gdje je ukratko opisana povijest grada Vinkovaca, a zatim i analiza proračuna.

Nakon toga slijedi cjelina o strategiji razvoja grada, te u konačnici i konkretni primjeri i prikazi istog, u sadašnjosti, ali i kroz neka buduća planiranja.

U zaključku rada sažeto su spomenuti najbitniji zaključci rada i sadržaj onoga kroz čega se rad izlagalo. Jedan od bitnih dijelova rada je svakako i popis literature gdje se spominju sve reference koje su odabrane i upotrebljavane u pisanju rada.

2.3. Metodologija rada

Metodologija kao pojam vuče svoje korijene iz grčke riječi *meta* = po, kroz; *hodos* = put; *logos* = riječ, misao, znanost. Metodologija kao takva predstavlja znanstvenu disciplinu koja dalje

proučava razne putove znanstvenih spoznaja (Žugaj i dr., 2006), a može se reći kako je upravo to put kojim sama znanost treba ići.

Autor Zelenika smatra kako je metodologija znanstvena disciplina koja nastoji kritički ispitati i izložiti razne i međusobno različite znanstvene metode (2000). Metodologija kao pojam odnosi se na cjelovitost svih metodoloških pristupa koji se primjenjuju u nekoj određenoj grani znanosti ili se odnosi na samu grupu srodnih znanosti koje za cilj imaju pronalazak novih spoznaja i otkrića. Metodologija je znanost koja se bavi proučavanjem znanstvenih metoda (Vujević, 2006). Za autora Milasa, metodologija kao znanost obuhvaća sustave pravila na temelju kojih dalje provodi istraživačke postupke i izgrađuje teorije te obavlja njihove provjere (2005).

Znanstvena metoda predstavlja čitav niz raznih postupaka kojima se sama znanost koristi u svom znanstvenom i istraživačkom radu kako bi mogla istražiti i izložiti rezultate do kojih je u konačnici došla. Znanstvenom metodom nazivaju se i svi načini znanstvenih istraživanja koja mogu osigurati sređeno, sigurno, sustavno i točno znanje (Zelenika 1998). Raščlanjivanjem složenijih pojmova, zaključaka ili sudova na njihove osnovne sastavne dijelove te izučavanjem svakog odvojenog dijela za sebe i u odnosu na njihove druge dijelove predstavlja metodu znanstvenog istraživanja pod nazivom metoda analize koja se prije svega koristi i za svrhu pisanja ovog završnog rada (Zaječaranović 1973).

U ovome radu proučeni su i analizirani segmenti proračuna grada Vinkovaca te je i obavljena usporedba tih segmenata, iz toga razloga je prije svega odabrana metoda analize najprihvatljivija znanstvena metoda za potrebe pisanja ovoga rada. Osim toga proučavala se dostupna znanstvena literatura na odabranu temu proračuna i strategija, kako od stranih tako i od domaćih autora, sve s ciljem boljeg razumijevanja i predstavljanja odabrane teme.

U ovom završnom radu korištene su metode:

- Metoda analize,
- Metoda sinteze,
- Metoda deskripcije (Milas, 2005).

3. OPĆE INFORMACIJE O VINKOVcima

Grad Vinkovci smješteni su u Vukovarsko-srijemskoj županiji, na samom sjeveroistoku zemlje. Grad je smješten na 78-125 metara nadmorske visine, a površina mu iznosi 102.805 hektara. Grad Vinkovci imaju 35.312 stanovnika, i to prema zadnjem popisivanju stanovništva, a kao grad koji je smješten u Vukovarsko-srijemskoj županiji predstavljaju najveći grad koji sveukupno otprilike 179,5 tisuća stanovnika sa svim svojim mjestima. Vinkovci su jedan od najduže naseljenih gradova na području Europe jer su tamo doselili i živjeli ljudi već duže od 8000 godina. Grad je smješten uz rijeku Bosut. U srednjem vijeku Vinkovci su bili poznati pod nazivom Sveti Ilija, koji je ujedno i današnji zaštitnik grada. Trenutno ime grada kakvo postoji danas prevladalo je u novom vijeku. Dan grada slavi se na blagdan sv. Ilije.

Vinkovci su prema svom geografskom položaju smješteni na samom sjeveroistoku Hrvatske, između rijeke Dunav i Save uz već spomenuti Bosut, a od njegove sveukupne površine od 102.805 hektara, valja reći da je dio od 60.623 hektara oranica i 29.149 hektara pretežito jasenovih i hrastovih šuma, koje su karakteristične sa svojom blagom kontinentalnom klimom. Vinkovci se prostiru uz nizinu Bosuta, dok ih s jedne strane omeđuje autoput i željeznička pruga koje ga spajaju sa Zapadnom Europom i Dalekim istokom, te isto tako spajaju Srednju Europu sa izlaskom na Jadran. Sam grad ima izuzetno kvalitetne prirodne resurse i razvijenu infrastrukturu prema kojoj se vidi da predstavlja značajno strateško i gospodarsko područje za Hrvatsku.

Tradicionalno ratarska i stočarska proizvoda te razvijeno šumarstvo i razvoj industrije daju Vinkovcima bogatu tradicionalnu kulturu. Sami grad može se pohvaliti sa raznovrsnom i brojnom suradnjom sa drugim zemljama koji datiraju i prije Domovinskog rata kada su Vinkovčani uspostavili i održali odnos s općinom Ohrid. Razdoblje sve intenzivnijih razvoja međunarodnih suradnji započelo za vrijeme Domovinskog rata kada gradu Vinkovcima raznim humanitarnim akcijama pomoć pružaju brojni prijatelji iz drugih zemalja. Poznata manifestacija po kojoj su Vinkovci prepoznati širom svijeta su svakako Vinkovačke jeseni koje se organiziraju od 1966. godine te na ovom dijelu Europe predstavljaju jednu od najvećih folklornih manifestacija.

Osnovni cilj ove manifestacije je prenositi kulturu i tradicijsku baštinu na mlade generacije te u konačnici scenskim i glazbenim događajima upotpuniti kulturni život Vinkovaca. Vinkovci su isto tako poznati i kao grad slikara i književnika, pa je razumljivo da su Vinkovačke jeseni sve više popraćene raznim likovnim izložbama. Manifestacija ima pozitivan učinak na razvitak gospodarstva, ali razvoj turizma. Brojne su mogućnosti za razvoj gospodarstva vinkovačkog kraja kroz brojne mogućnosti svoje daljnje promidžbe uz manifestaciju jer su sadržaji na njoj izuzetno bogati i popunjavaju društveni, kulturni, zabavni život grada i njegove šire okolice. Sama informacija o Vinkovcima kao najstarijem naseljenom europskom gradu vrlo je dobro poznata u samom gradu, no ipak nedovoljno u ostatku inozemstva i Hrvatske stoga se neprestano radi na osvještavanju i informiranju javnosti na tu temu.

3.1. Povijest grada Vinkovaca

Šira područja grada Vinkovaca bogata su arheološkim nalazištima na kojemu su u prošlosti djelovali preci iz više različitih kultura koje su za sobom ostavile svoje opipljive tragove. Upravo je to razlog zašto se prije same izgradnje građevinskih objekata na širem područja grada Vinkovaca uvijek provode arheološka istraživanja.

Brojni arheološki nalazi koji se mogu pronaći na današnjem području grada Vinkovaca dokazuju kolika je trajnost naseljavanja grada od doba neolitika pa sve do danas. Starčevačka kultura je najstarija kultura koja se javila na području grada i koja datira iz 5500. godine prije Krista, dok je kasnija sopotska kultura, koja je ime dobila po gradini Sopot, našla svoje mjesto na jugozapadu grada uz samu rijeku Bosut. „Danas je poznato da su u tim krajevima, u višeslojnim naseljima, stanovali ljudi koji su bili nositelji badenske, vučedolske, vatinske, ali i drugih prapovijesnih kultura.” (Kujundžić 2014: 22). Vučedolska kultura je bila najrazvijenija od svih koje su tamo pronađene, a uz veliki broj predmeta koji su posvjedočili o njenim razvijenostima, veliko otkriće predstavljalo je pronalaženje najstarijeg indoeuropskog kalendara pod imenom Vinkovački Orion (Ćirić, 2015).

U pretpovijesnom razdoblju ljudi su počeli područja današnjih Vinkovaca i njegove bliže nastanjivati već oko 7000 godina. Arheološka istraživanja jasno su dokazala stvarno postojanje stare faze starčevačke kulture neolitika. Nešto mlađa sopotska kultura (oko 4.250. do 3.350.g. pr.

Kr) predstavljala je autohtonu kulturu nazvana po lokalitetu Sopot nadomak grada. Rano razdoblje brončanog doba zastupljeno je specifičnom vinkovačkom kulturom (2.300. - 1.800. g. pr. Kr.). dok je starije željezno doba karakteristično po svojim naseljavanjima Ilira. U mlađem željeznom dobu dominirale su keltsko-latenske kulture (Službeni portal grada Vinkovci, 2017) Rimljani su bili ti koji su zasnovali novo naselje Cibalae (ilirski: brežuljak) na lokalitetu Hotel-Tržnica, a tada su započeli sa sustavnim osiguravanjem granice (limesa) na Dunavu zbog konačne obrane od drugih barbarskih plemena. Tadašnje se naselje u potpunosti romanizira, a za doba cara Hadrijana (117.-138.g.) grad dobiva status municipija pod nazivom Municipium Aelium Cibalae. U doba vladavine cara Karakale grad dobiva i svoj status kolonije (196.-217.g.) i od tada postaje Colonia Aurelia Cibalae.

Veliko je značenje grada Cibalae za rimsku povijest, jer se upravo na tom području 314. godine vodila bitka za premoć između dva cara Konstantina Velikog i Licinija. „Veliki značaj koji je tada imala Cibala potvrđuje podatak da su u tom gradu rođena čak dva cara, koji su bili braća i suvladari, Valentinijan I. (321.-375.) i Valens (328.-378.).“ (Službeni portal grada Vinkovci, 2017). Cibalae su podignute na početku prvog stoljeća te su se postupno razvijale u područje od velikog trgovačkog i obrtničkog značaja (Turistička zajednica grada Vinkovaca, Povijest). Naziv Cibalae odnosio se na brežuljkaste terene koji su se nalazili uz samu obalu Bosuta gdje su naselja bila podignuta (Kujundžić, 2014). Cibalae svoj vrhunac postižu u 3. stoljeću kada postaju kolonija pod nazivom Aurelia Colonia Cibalae što je ujedno i najviši rang na kojem neki grad može biti u Rimskom Carstvu (Ćirić, 2015). današnja brojna arheološka iskopavanja potvrdila su da su Cibalae imale kanalizaciju, vodovod, hramove, terme, obrtničke radionice, trgovine i čitave stambene četvrti. (Ćirić, 2013). Biskupija u gradu osnovala se u 3. stoljeću. „Cibalae imaju važno mjesto u povijesti rimskog doba na području Hrvatske jer su upravo u njima rođeni jedini rimski carevi na području RH, koji su ujedno bili braća i suvladari, Valens i Valentinijan.“ (Kujundžić, 2014). Provale Barbari započele su u 4. stoljeću kada je došlo do slabljenja rimske vlasti. Barbari su bili ti koji bi opustošili čitava područja pa je tako Cibalae koja je omogućavala godinama razvoj i prosperitet svojim dobrim cestovnim povezanostima imala kontraefekt na obranu grada koji je ubrzo nakon toga propao (Janošić, 2010).

Nakon turske vladavine u 18. stoljeću srednjovjekovni posjedi mađarskog plemstva koji su bili smješteni na području Vinkovaca jednostavno su nestali. Davno poznato trgovište Sv. Ilije

postalo je samo malo selo koje je bilo okruženo ostacima nekadašnjih starih sela. Spaljena gotička crkva sv. Ilije bila je okružena sa još kojih desetak kuća i ostatkom pustoši. Stare odlike naselja koje je propalo bila su plodna tla, šumovita područja, rijeka Bosut, vode stajačice te prometni značaj koji je trebao predstavljati osnovu za budući razvoj i razvitak tog područja, no nažalost sve je stalo (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

Austrija 1866. godine gubi svoj rat sa Pruskom te biva izbačena iz igre njemačkog ujedinjenja. Čitava Monarhija biva u krizi, a dok se država raspada, želeći opstati nosioci vlasti, Austrijanci se nagađaju sa Mađarskom, pa je tako Hrvatska prepuštena prema dogovoru Mađarima. Car Franjo Josip I. bio je okrunjen za kralja Mađarske u Budimu. Na tu je svečanost bila pozvana i hrvatska delegacija sa Josipom Šokčevićem koji ih je predvodio. Ban se smatrao izigranim od Austrijanaca te je podnio tada ostavku, već je 27. lipnja 1867. godine razriješen i svoje banske dužnosti, dok je iduće godine bio umirovljen od strane Vojne komande i cara, te se povukao iz javnog i političkog života Hrvatske, odselio je u Graz, a potom i u Beč te tamo nastavio svoj život (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

Grad Vinkovci do 1900. godine imali su oko 8.500 stanovnika, a kada je 1918. godine Hrvatska ušla u Državu Srba, Hrvata i Slovenaca, dolazi do nove organizacije uprave koja je 1921. godine ukinula sve županije i osnovala oblasti. U novostvorenoj državi počelo se pojavljivati dotad neviđeno nezadovoljstvo koje je u konačnici rezultiralo uvođenjem diktature vladara i ukidanjima oblasti i oblasnih skupina. Tako je bivši kotar Vinkovci ušao u sastav Drinske banovine, no radom i zalaganjem hrvatskih političkih stranaka 1931. godine kotarevi Vinkovci, Vukovar, Šid i Ilok bivaju pripojeni Savskoj banovini (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

„Poslije završetka Drugog svjetskog rata u tada novonastaloj Jugoslaviji osnovali su se kotarevi sa sjedištem u Vinkovcima, Vukovaru, Županji. To je razdoblje poznato po svom usporenom razvoju industrije na području Slavonije i zapadnog Srijema, no zahvaljujući upornosti i marljivosti njenih stanovnika i zahvaljujući prirodnim bogatstvima ovoga kraja razvila se napredna poljoprivreda i razne industrijske grane.“ (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

Tijekom 90-ih godina dolazi do raspada socijalističke Jugoslavije u tada još neovisnoj Hrvatskoj 1992. godine obnavlja se županija pod imenom Vukovarsko-srijemska u čijem su se sastavu našli i Vinkovci (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

Za vrijeme trajanja Domovinskog rata, u razdobljima od 1991. do 1993. godine, grad i njegova okolica doživljavaju teška razaranja koja su bila gora nego ona u oba svjetska rata zajedno. Brojni stambeni, javni, gospodarski pogoni i zgrade sa spomeničkom vrijednosti uništeni su do temelja, dok je veliki broj građevina bio teško oštećen, a najveći gubitak Vinkovci su brojali u ljudskim žrtvama. Nakon završetka rata Vinkovci su danas gotovo u potpunosti obnovljeni i život u gradu se normalizirao. Vizure grada svake se godine obogaćuju, a gradske vlasti nastoje znatno uložiti u objekte sporta i kulture (Ćirić, 2015). Vinkovci su poslije 2008. godine bili snažno pogođeni sa gospodarskom krizom, kao i ostatak Hrvatske i svijeta, no ta kriza i dalje nije prošla pa Vinkovci i danas imaju velike gospodarske i demografske poteškoće.

Zaključno valja reći kako se Vinkovci odlikuju svojom bogatom i dugom kulturnom, umjetničkom i znanstvenom tradicijom. Tokom povijesti, grad je iznjedrio brojna poznata imena iz svih područja umjetnosti. Danas se tim značajnim ličnostima odaje počast na način da su brojne znanstvene, obrazovne, kulturne, ali i neke druge institucije nositelji njihovih imena kako nikada ne bi bili zaboravljeni niti oni niti njihov značaj i djelo.

4. PRORAČUN

U ovom dijelu završnog rada prikazan je proračun kao dokument od velike bitnosti za normalno funkcioniranje lokalne zajednice i društva u njoj. Cjelina započinje određenim temeljnim faktorima proračuna, a zatim slijede proračunski korisnici te se prikazom proračuna kao dokumenta ono privodi kraju.

Proračun predstavlja glavni instrument kojim se koriste fiskalne politike lokalnih jedinica. Prihodima proračuna nastoje se financirati planirani rashodi u toku jedne godine iz tog će se razloga u nastavku ovog završnog rada prezentirati sam proračun Vinkovaca od 2018. do 2020. godine.

Kada se govori o proračunu, potrebno je reći da se proračun, prema Zakonu o proračunu (2015) donosi i izvršava u skladu s načelima. Radi se o načelima:

- „načelo jedinstvenost i točnosti proračuna,
- načelo jedne godine,
- načelo uravnoteženosti,
- načelo obračunske jedinice,
- načelo univerzalnosti,
- načelo specifikacije,
- načelo dobrog financijskog upravljanja,
- načelo transparentnosti.“ (Zakon o proračunu, 2015).

Međutim, u proračunu se primici i prihodi koji se pripisuju državi ili jedinicama regionalne i lokalne samouprave, pa tako i svi njihovi izdaci i rashodi za pojedine namjene, iskazuju po bruto-načelu. Sredstva proračuna mogu se koristiti za financiranje rashoda te za funkcije i programe raznih državnih tijela i jedinica kako lokalne tako i područne samouprave i ostalih proračunskih i vanproračunskih korisnika u onoj visini koja je prethodno ustanovljena sa proračunom (Zakon o proračunu, 2015).

Primici i prihodi proračuna korišteni su za podmirenje svih izdataka i rashoda i izdataka te se moraju rasporediti u proračunu prema ekonomskim klasifikacijama i moraju biti iskazani prema svojim izvorima. Proračunska sredstva također se trebaju iskorištavati prema načelima koja su u skladu dobrih financijskih upravljanja i koja se slažu sa načelom ekonomičnosti, djelotvornosti i učinkovitosti (Zakon o proračunu, 2015).

Gradski se proračun donosi za svaku proračunsku godinu za koju i vrijedi pri čemu se proračunska godina gleda kao razdoblje od 12 mjeseci koje započinje 1. siječnja te završava 31. prosinca kalendarske godine. Gradski proračun mora biti u ravnoteži, pri čemu ukupni primici i prihodi moraju pokriti ukupne izdatke i rashode (Zakon o proračunu, 2015).

U gradskim se proračunima primici, prihodi, izdaci, rashodi izražavaju u kunama, kao i financijski izvještaj (Zakon o proračunu, 2015).

Kada se govori o funkcijama proračuna, tri su glavne funkcije proračuna:

1. Prikazivanje najvažnijih ciljeva države u sklopu fiskalne godine,
2. Uloga instrumenta kojim država može utjecati na ekonomska stanja zemlje,
3. Uloga sustava kontrole prilikom prikupljanja i trošenja sredstava iz proračuna (Jelčić 2001).

Proračun ima svoje određene odrednice, tj. karakteristike koje su važne za razumijevanje cijeloga koncepta proračuna i financiranja. O proračunu se govori kao o osnovnom instrumentu financiranja rashoda, pri čemu on ima svoju ulogu u redistribuiranju udjela BDP-a. Proračun je od velike važnosti, jer pokazuje i mjeri veličinu države kroz javne godišnje izdatke, i to kroz kupovinu usluga i roba, kada država kupuje široke spektre robe i usluga, potom transfere dohotka poduzećima, ljudima te drugim razinama vlasti, kada država uzima dohodak, ali ga također i daje te plaćanje kamata, jer država često koristi pozajmice za daljnje potrebe financiranja (Jelčić, 2001).

Osim ovih činjenica i faktora vezanih za ovaj rad, bitno je napomenuti osnovne odrednice neke lokalne samouprave. Nadasve, lokalne vlasti su dužne osvrutati se na zakone o javnim financijama, što je ujedno Zakon o proračunu.

Kao važnog segmenta ovoga rada, bitno je napomenuti proračunske korisnike te osnovne izvore financiranja lokalnih jedinica i njihovih korisnika.

Proračunski korisnici predstavljaju državno tijelo, tijelo jedinica regionalne i lokalne samouprave, ustanove, vijeće manjinske samouprave, proračunske fondove i mjesne samouprave čiji se rashodi za zaposlene i materijalni rashodi osiguravaju kroz proračun. Korisnici proračuna sudjeluju u predlaganju planova za financije te daljnje programe raznih aktivnosti iz područja za koja su osnovani, dok pritom vode računa o mogućnostima proračuna i prioritetima (Malatestinić, 2011)

U sklopu prethodnog obrazloženja proračunskih korisnika, zaključuje se da navedeni ispunjavaju sljedeće kriterije:

1. Osnivači su im lokalne jedinice vlasti,
2. Izvor prihoda je lokalni proračun u iznosu 50% ili više prihoda,
3. Moraju biti navedeni u registrima korisnika proračuna (Jelčić, 2001).

Izlučujući proračunske, postoje i Izvanproračunski korisnici lokalnih jedinica vlasti. To su izvanproračunski fondovi, razna trgovačka društva i ostale pravne osobe u kojima država i jedinice regionalne i lokalne samouprave ima glavni i konačni utjecaj na upravljanje (Malatestinić, 2011.)

Izvanproračunski korisnici također ispunjavaju tri kriterija, a to su:

1. Lokalna jedinica vlasti ima glavni utjecaj na daljnja upravljanja,
2. Izvor financiranja mora biti namjenski prihod,
3. Evidentirani su u registru korisnika proračuna (Jelčić, 2001).

Važno je spomenuti i izvore financiranja za lokalne jedinice vlasti. Naime, jedinice regionalne i lokalne samouprave dobivaju prihode na sljedeće načine:

- kroz vlastite izvore (prihodi od vlastite imovine, županijski, gradski odnosno općinski porezi, novčane kazne, pristojbe, naknade),
- kroz zajedničke poreze (poreza na dobit, poreze na dohodak, porez na promet nekretnina),
- kroz dotacije iz državnog i županijskog proračuna,

- kroz potpore izravnanja za decentralizirane funkcije,
- kroz zajedničke prihode (prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesiju, za crpljenja termalnih i mineralnih voda, za zahvaćanja voda za javnu vodoopskrbu) (Jurlina Alibegović, 2001).

4.1. Proračun kao dokument

Poslije detaljnijeg objašnjenja proračuna i opisivanja njegovih ključnih ciljeva, funkcija, definiranja korisnika i izvora financiranja na području lokalne samouprave, neophodno je napraviti kratak uvid u proračun kao jako važan dokument te analizu i klasifikaciju. Stoga se u daljnjem tijeku rada raspravlja o prihodima i rashodima, dijelovima proračuna, vrstama proračunske klasifikacije i rebalansu proračuna.

Prije svega trebalo bi napomenuti da u Republici Hrvatskoj vrijede i funkcioniraju tri razine proračuna.

Zakon o proračunu (NN 96/03) u Republici Hrvatskoj određuje daljnje provođenje plana, načina izrade, donošenja i u konačnici izvršavanja državnog proračuna, ali i proračuna lokalnih jedinica ili izvan proračunskih fondova. Navedene tri razine proračuna imaju svoje rashode i prihode, a da bi se znalo koliko iznosi ukupna javna odnosno državna potrošnja moraju se zbrojiti sve tri vrste proračuna te se moraju pokazati kao jedna odnosno kao opći proračun države (Proračunski vodič za građane, 2003).

Proračun se treba sastojati od posebnog i općeg dijela te u konačnici od plana razvojnih programa. Opći dio proračuna sačinjen je od računa rashoda i prihoda te od računa financiranja. Posebni dio proračuna sastavlja se od plana izdataka i rashoda proračunskih korisnika koji su raspoređeni u razvojne i tekuće programe za trenutnu tekuću godinu. Opći dio proračuna je sačinjen od:

- prihoda,
- rashoda,

- računa financiranja.

Primici od financijskih imovina i primljenih kredita ili zajmova te svi izdaci za financijsku imovinu te za otplatu kredita i zajmova iskazani su u računu financiranja gdje je jasno iskazano pozajmljivanje i zaduživanje proračuna države i jedinica regionalne i lokalne samouprave. Država mora voditi brigu o priljevu i odljevu novca te svojim proračunom mora planirati:

1. Prihode,

2. Rashode (Proračunski vodič za građane, 2003).

Ukoliko se spominje važnost prihoda i rashoda, poželjno je objasniti razliku između navedenih. Prihodi se odnose na one izvore iz kojih se dobivaju sredstva proračuna, dok se rashodi definiraju na sredstva koja su predviđena za trošenje. Prihodi proračuna dolaze iz poreza, doprinosa, pomoći koja pristiže iz inozemstva te od pravnih osoba u Republici Hrvatskoj, administrativnih ili sudskih pristojbi, donacija te od prihoda po posebnim propisima i prihoda od prodaje nefinancijskih imovina (Jelčić, 2001). Rashodi su podijeljeni na rashode poslovanja i rashode za nabavljanje nefinancijske imovine. Rashodi poslovanja korišteni su za sredstva za zaposlenike, financijske i materijalne rashode, razne oblike subvencija, pomoći, državnih potpora, naknada, donacija i drugih rashoda (Jelčić, 2001).

„Uza sve spomenuto, kad je riječ o приходima i rashodima, osnovno je pravilo, da proračun mora biti uravnotežen, dakle da je zbroj prihoda jednak zbroju rashoda. Ispunjavajući spomenute opće ciljeve i posebno deklarirane ciljeve, država troši “javni novac”. Priroda tog novca zahtijeva od države da se pridržava racionalnog plana financijskog djelovanja, dakle da proračun bude uravnotežen.“ (Proračunski vodič za građane, 2003.)

Osim navedenog valja spomenuti i rebalans proračuna koji obuhvaća mijenjanje proračunskog iznosa točnije njegovo povećanje ili smanjenje u odnosu prema proračunskom planu koji se donosi na početku svake kalendarske godine. Rebalans proračuna potkrijepljen je nerijetko razlozima koji se odnose na nerealne procjene nekih proračunskih prihoda, ali i na potrebe za povećanjem nekih izdataka. Najčešće je rebalans povezan sa izmjenama razina gospodarskih aktivnosti koje imaju izravan utjecaj na redovito pritjecanje prihoda u proračun države (Proračunski vodič za građane, 2003.)

Osim rebalansa treba se svakako navesti i proračunski proces koji predstavlja sredstvo putem kojeg država, ali i lokalne zajednice mogu definirati plan proračuna u sklopu kojeg mogu donositi daljnje odluke o alokaciji sredstava jer je proračunski proces sredstvo koje osigurava učinkovito upravljanje lokalnim, ali i državnim financijama. Tri su faze u Postoje 3 faze u proračunskom procesu, a to su:

1. Pripremanje proračunskog prijedloga,
2. Odobrenje i predlaganje proračuna,
3. Izvršenje (nadzor, provedba, kontrola) proračuna.

U ovome završnom radu, razradit će se uvid na proračunsku klasifikaciju. Proračunske klasifikacije sačinjavaju okvir kojim se dalje sustavno prate i iskazuju primici i prihodi te izdaci i rashodi po cilju, nositelju, lokaciji, vrsti, namjeni ili izvoru financiranja.

Proračunske klasifikacije jesu:

- Programska,
- Organizacijska,
- Ekonomska,
- Funkcijska,
- lokacijska klasifikacija,
- izvori financiranja.

Organizacijska klasifikacija u sebi ima povezane i usklađene cjeline čitavog proračuna i proračunskih korisnika koji određenim materijalnim sredstvima mogu ostvarivati zacrtane ciljeve. Programska klasifikacija u sebi ima izdatke i rashode koji se iskazuju kroz projekte i aktivnosti koje su povezane u programe s istim zajedničkim ciljevima. Funkcijska klasifikacija u sebi ima rashode koji su razvrstane i prema njihovoj namjeni. Ekonomska klasifikacija u sebi ima primitke i prihode po prirodnim vrstama te izdatke i rashode po njihovim ekonomskim namjenama. Lokacijska klasifikacija u sebi sadrži izdatke i rashode koji su razvrstani za Republiku Hrvatsku i za inozemstvo. Izvori financiranja u sebi imaju primitke i prihode iz kojih se dalje mogu podmirivati izdaci i rashodi određenih namjena i vrsta (Ministarstvo financija, 2010).

5. ANALIZA PRORAČUNA GRADA VINKOVACA

Poslije segmenata završnoga rada na osnovu kojih je objašnjen proračun i njegovi glavni segmenti i karakteristike i mnogi ostali faktori toga sustava, predstoji cjelina koja je orijentirana na analizu proračuna grada Vinkovaca za 2018., 2019. i 2020. godinu i nadležnosti gradske uprave grada Vinkovaca koja će objasniti njihovu važnu ulogu za ovu sredinu, odnosno lokalnu jedinicu.

Ustav Republike Hrvatske propisuje kako je u Republici Hrvatskoj državna vlast ustrojena na načelu diobe vlasti i to na izvršnu, zakonodavnu i sudbenu vlast te da je ograničena Ustavom koji građanima jamči regionalnu i lokalnu samoupravu. „Godine 1992. započela je uspostava sadašnjeg sustava lokalnih samouprava u Hrvatskoj, kada se postavio temeljni zakonodavni okvir koji je uspostavio sustav 1993. godine kada je stupio na snagu zakon kojim se uređuje teritorijalni ustroj, izborni sustav, samoupravni djelokrug, način financiranja lokalne samouprave, a proveden je u djelo provedbom prvih lokalnih izbora. Općine i gradovi predstavljaju jedinice lokalne samouprave, dok su jedinice područne odnosno regionalne samouprave županije.“ (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, 2020). „U Republici Hrvatskoj trenutno je ustrojeno 555 jedinica lokalne samouprave i od toga je 428 općina, 127 gradova te 20 jedinica regionalne samouprave odnosno 20 županija.“ (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, 2020).

Grad Zagreb ujedno je i glavni grad Republike Hrvatske te kao takav ima poseban status grada i županije, stoga u Republici Hrvatskoj ima sveukupno 576 jedinica lokalne i regionalne samouprave. (Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, 2020). Grad Vinkovci nalaze se u

Vukovarsko-srijemskoj županiji, koja je smještena na sjeveroistoku Hrvatske. Površina Vukovarsko-srijemske županije iznosi 2448 km², a sastavljena je od gradova Vukovara, Vinkovaca, Županje, Iloka i Otoka. Najveći grad Vukovarsko-srijemske županije su upravo Vinkovci. Grad Vinkovci nastoji obaviti sve svoje poslove s ciljem ostvarenja svih potreba svojih građana. Grad kao takav zadužen je za uređenje naselja i stanovanja, promicanje gospodarskog i društvenog napretka, komunalno gospodarenje, promicanje očuvanja kulturnog, povijesnog nasljeđa te ostale poslove koji su propisani Statutom grada Vinkovaca. Gradonačelnik i Gradsko vijeće su tijela grada Vinkovaca. Gradonačelnik predstavlja izvršno tijelo, dok Gradsko vijeće predstavlja predstavničko tijelo. Proračun Vinkovaca predlaže se od strane Gradonačelnika, a u konačnici ga donosi Gradsko vijeće, no nužno je da bude izglasan većinom svih članova Vijeća.

5.1. Nadležnosti gradske uprave grada Vinkovci

Zadatci i obveze upravnog odjela su sveopće i fokusirane su na činjenje dobra za neku lokalnu zajednicu, odnosno lokalnu jedinicu, u ovom slučaju grad Vinkovce.

Za obavljanje i upravljanje djelatnosti od značaja za Grad, kao što su:

4. komunalne djelatnosti,
5. upravljanje i izgradnja infrastrukture,
6. promet,
7. zaštita okoliša i prostorno uređenje,
8. gospodarenje nekretninama u vlasništvu Grada,
9. zaštita, kultura i očuvanje kulturnih dobara,
10. šport,
11. javno zdravlje i tehnička kultura,
12. predškolski odgoj i obrazovanje,
13. gospodarstvo,
14. turizam,
15. socijalna skrb,
16. proračun,
17. financije i funkcioniranje gradske uprave,
18. zaštita potrošača,

19. civilna i protupožarna zaštita,
20. zaštita i spašavanje,
21. unutarnja revizija (Službeni portal grada Vinkovci, 2017.).

Pročelnik upravlja radom upravnog odjela, dok jedinicom za unutarnje revizije upravlja voditelj, a službom pravnog zastupanja pročelnik službe. Osoba koja odgovara za opće uvjete koji su utvrđeni zakonom može biti imenovana pročelnikom grada (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

Akte iz djelokruga organizacije priprema upravni odjel za normativnu djelatnost i opće poslove. Isto tako on vodi brigu o opskrbi i organizaciji svih odjela materijalima za rad, a u konačnici i vodi poslove personalne službe, kao i poslove dostavljanja spisa (Grad Vinkovci, 2016).

Upravne i stručne poslove u području gospodarstva obavlja upravni odjel gospodarstva u okvirima prava i dužnosti koji su određeni zakonima i Odlukom o pripremi nacрта pojedinačnih, ali i općih akata za predstavničko i izvršno tijelo. Osim toga oni koordiniraju aktivnostima gospodarskih subjekata i njihovih interesnih udruga u okvirima zakonskih mogućnosti s konačnim ciljem promicanja gospodarskog razvoja (Grad Vinkovci, 2016).

Upravni odjel za gospodarenje gradskom imovinom i mjesnu samoupravu u sklopu svojih dužnosti i prava mora voditi brigu o gradskoj imovini te mora pripremati i provoditi odluke i ostale opće akte za gradska Vijeća i izvršna tijela koja se odnose na upravljanje gradskim nekretninama ili promet te moraju voditi evidenciju o nekretninama koje se nalaze u vlasništvu samog grada, isto tako provede akte u katastarskim knjigama ili zemljišnim knjigama (Grad Vinkovci, 2016).

Upravni odjel društvenih djelatnosti ima zadatak voditi brigu o kulturnim ustanovama koje su osnovane od strane grada, isto tako i o gradskim udrugama, sportskim klubovima, te moraju voditi brigu o spomenicima kulture u samom gradu (Grad Vinkovci, 2016). Taj odjel mora uskladiti razvoj društvenih djelatnosti na području grada čiji je osnivač Grad, isto tako on treba predlagati mjere za zaštitu vlasništva ustanova koje su u vlasništvu grada (Grad Vinkovci, 2016).

Upravni odjel komunalnog gospodarstva i uređenja grada u okviru svojih dužnosti i prava treba izraditi prednacrt akata iz područja uređenja grada i komunalnog gospodarstva za predstavničko

i izvršno tijelo, osim toga odjel se bavi proučavanjem probleme prometa u Gradu te u konačnici predlaže mjere poboljšanja stanja u području prometa (Grad Vinkovci, 2016).

Upravni odjelu za kulturu i turizam nastoji pratiti stanje iz područja kulture gdje se razmatraju izvješća raznih kulturnih ustanova, predlažu se daljnje mjere za kulturni razvoj i poboljšanje, isto tako se obavljaju poslovi za kulturno promicanje samog grada te se radi na osiguranju sredstava kako bi se mogle zadovoljiti potrebe u kulturi za programe koji dolaze iz područja galerijske, muzejske, nakladničke i knjižnične, scenske i filmske te kulturne manifestacije iz tih (Grad Vinkovci, 2016

U idućoj cjelini završnog rada će se govoriti o odjelu gradske uprave za financije koje odlučuje o temama vezanim za proračun grada Vinkovaca.

5.2. Proračun

Prema svojoj definiciji proračun predstavlja akt kojim se dalje mogu procjenjivati primici i prihodi te se mogu utvrditi izdaci odnosno rashodi za proračunsku godinu. Osim toga proračun u sebi ima i projekciju primitaka i prihoda te izdataka i rashoda za naredne dvije godine. Gradski proračun se odnosi na fiskalnu godinu koja predstavlja kalendarsko razdoblje od 12 mjeseci od početka pa do kraja tekuće godine. Proračun kao takav nije statičan akt nego se uz Zakon o proračunu mijenja tokom proračunske godine. Takav oblik izmjene naziva se rebalansom koji je svojom procedurom identičan kao i proračun. Plan razvojnih programa predstavlja sastavni dio svakog proračuna. (Proračun jedinica lokalne samouprave 2020). Sadržaj i planiranje proračuna određeno je Zakonom o proračunu. Njime je određen i način njegove izrade, izvršavanje i donošenje državnog proračuna i proračuna lokalnih jedinica, državni dug, zaduživanje te nadzor proračuna i računovodstvo (Ott i Bajo, 2001).

5.3. Prihodi i primici

Prihodi poslovanja, kapitalni prihodi i donacije ili pomoći su proračunski prihodi. Primici u proračunu nastaju uz potporu primitaka od financijske imovine te zaduživanja. Prema Karačiću (2019) neki od razloga zbog kojih lokalna jedinica ostvaruju prihode su:

- obavljanja samoupravnih funkcija,
- podmirenja javnih potreba koje su definirane zakonima,
- pružanje lokalnom stanovništvu dobra i usluge koje su u skladu sa njihovim potrebama.

Prihodi od poslovanja su svi oni prihodi od redovitih aktivnosti države, na primjer prihodi od poreza, prihodi od doprinosa i ostali prihodi kao što je to primjerice imovina ili upravne pristojbe i kazne (Ott i sur., 2009).

Postoje dva kriterija prema kojemu su u razdoblju nastali prihodi i primici, a to su kriterij raspoloživosti i mjerljivosti. Drugim riječima, prihodi i primici su raspoloživi u onom trenutku kada su odrađeni unutar pojedinog vremenskog razdoblja, također, može se reći i da su mjerljivi onda kada se mogu vrijednosno prezentirati.

5.4. Rashodi i izdaci

Rashod poslovanja veže se uz poslovanje države. Ako država želi uspješno poslovati ona mora plaćati zaposlene u državnim institucijama, a kako bi zaposlenici mogli raditi država isto tako mora snositi brojne materijalne ishode, za primjerice telefoniranja, slanja pisama i sl. S obzirom da državi nerijetko za njeno vlastito poslovanje nedostaje sredstava ona se zadužuje te snosi na koncu različite financijske troškove (Ott i sur., 2009).

Struktura javnih rashoda ima veliki utjecaj na razvitak zemlje, društva ili sam standard života. Važno je da se zadrži optimalna struktura javnih rashoda. Proračunski rashod je rashod izdataka koje država stvara u javnom interesu kako bi mogla zadovoljiti javne potrebe. Proračunski izdaci mogu predstavljati način na koji će lokalna jedinica upotrebljavati proračunske prihode sa ciljem realizacije funkcije lokalne jedinice (Keser i sur., 2000).

5.5. Analiza proračuna grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine

Proračun predstavlja akt kojim se dalje mogu procjenjivati primici ili prihodi te se isto tako mogu utvrditi izdaci odnosno rashodi za tekuću proračunsku godinu te primici i izdaci i prihodi i rashodi za naredne dvije godine. „Proračun se odnosi na fiskalnu godinu koja predstavlja razdoblje od 12 mjeseci od početka pa do kraja godine. Treba napomenuti da proračun nije statičan akt već se sukladno Zakonu o proračunu može mijenjati tijekom proračunske godine. Ta

izmjena se naziva rebalans proračuna. Procedura izmjene rebalansa proračuna identična je proceduri njegova donošenja. Plan razvojnih programa sastavni je dio proračuna.“ (Proračun jedinica lokalne samouprave, 2020).

Proračun predlaže gradonačelnik grada Vinkovaca jer on predstavlja izvršno tijelo, a u konačnici ga donosi Gradsko vijeće Grada Vinkovaca, kao predstavničko tijelo, ako se tako izglasa većinom glasova svih ostalih članova Vijeća. Upravni odjel za financije i proračun u svom djelokrugu treba obavljati sve stručne poslove koji dolaze iz područja računovodstva, knjigovodstva i financija (Službeni portal grada Vinkovci, 2017).

U sljedećim podpoglavljima u radu su prikazani usporedni opći dijelovi proračuna, prihodi i rashodi kako bi se analizom utvrdilo stanje proračuna grada Vinkovaca za 2018., 2019. i 2020. godinu.

Tablica 1: Javni prihodi i javni rashodi grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine

	2018.	2019.	2020.
JAVNI PRIHODI	142.827.957,66	122.666.340,78	112.708.713,77
JAVNI RASHODI	106.939.979,89	100.184.979,89	96.735.324,39

Izvor: Izrada autora prema podacima objavljenim na službenim stranicama grada Vinkovaca, dostupno na: <https://grad-vinkovci.hr/hr/proracun> (13.09.2021.)

Tablica 2: Prihodi od poslovanja proračuna grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine (u mil. kn.)

	2018.	2019.	2020.
Prihodi od poreza	68,06	80,88	88,78
Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	25,48	35,87	172,45
Prihodi od imovine	6,79	8,18	8,54

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	19,02	19,81	22,99
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	1,76	1,68	1,23
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0,11	0,37	0,02
PRIHODI OD POSLOVANJA	121,23	146,80	294,01

Izvor: Izrada autora prema podacima objavljenim na službenim stranicama grada Vinkovaca, dostupno na: <https://grad-vinkovci.hr/hr/proracun> (13.09.2021.)

Tablica 3. Analitika prihoda od poreza grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine

	2018.	2019.	2020.
Porez i prirez na dohodak	60.490.000,00	60.490.000,00	60.490.000,00
Porez na imovinu	2.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00
Porez na robu i usluge	900.000,00	900.000,00	900.000,00
PRIHODI OD POREZA	63.390.000,00	64.390.000,00	64.390.000,00

Izvor: Izrada autora prema podacima objavljenim na službenim stranicama grada Vinkovaca, dostupno na: <https://grad-vinkovci.hr/hr/proracun> (13.07.2021.)

Tablica 4. Analitika rashoda od poslovanja grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine

	2018.	2019.	2020.
Rashodi za zaposlene	30.990.660,17	30.991.560,17	28.491.904,67
Materijalni rashodi	39.258.914,65	34.304.014,65	33.354.014,65

Financijski rashodi	718.433,00	718.433,00	718.433,00
Subvencije	7.284.250,00	7.284.250,00	7.284.250,00
Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	15.000,00	15.000,00	15.000,00
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	2.671.890,00	2.671.890,00	2.671.890,00
Ostali rashodi	17.848.000,00	16.048.000,00	16.048.000,00
JAVNI RASHODI	98.787.147,82	92.033.147,82 8	88.583.492,32

Izvor: Izrada autora prema podacima objavljenim na službenim stranicama grada Vinkovaca, dostupno na: <https://grad-vinkovci.hr/hr/proracun> (13.09.2021.)

6. STRATEGIJA RAZVOJA

Riječ strategija potječe iz starogrčkog jezika od riječi „*strategu*“, što u pravilu znači pojedinac koji se može ponositi vojnom ulogom odnosno vojnim činom. Pojam izvorno nastaje u vojnoj sferi, a sve do druge polovine 18. stoljeća riječ strategija se isključivo odnosila na politički ili vojnu i vještinu organizacije i vođenja ratova te načina dolaženja i zadržavanja na vlasti. U drugoj polovici 18. stoljeća strategija se promaknula u poslovni svijet te se razvio strateški pristup prema kojem se poslovanja poduzeća moraju temeljiti na poštovanju uvjeta koje im prethodno stvori okolina, a ne smo na proizvodnim mogućnostima.

Strategija isto tako predstavlja način na koji se mogu rabiti resursi kako bi se mogle iskoristiti pogodne okolnosti za minimiziranje štete prilikom ostvarenja svih poželjnih učinaka. Autor Chendler (1962) bio je prvi koji je definirao strategiju kao mogućnost određivanja temeljnih dugoročnih ciljeva nekog poduzeća i usvajanje raznih pravaca alokacija i akcija resursa koje su potrebne kako bi se ostvarili određeni ciljevi, dok se struktura može definirati kao oblik organizacije kojim neko poduzeće upravlja (Buble i sur., 2005)

Četiri temeljne komponente koje čine strategiju su:

- Razmještaj resursa,
- Djelokrug,
- Sinergija,
- Specifične kompetencije.

Djelokrug je taj koji određuje tržište na kojem će sami grad konkurirati. Razmještaj resursa može odrediti način konačne alokacije prema raznim područjima u koja će se investirati te može donesti odluku koliko će se investirati. Specifične kompetencije omogućuju da se poduzeće razlikuje od svojih konkurenata. Sinergija predstavlja rezultat koji je očekivan o odluci djelokruga, razmještanju resursa te drugim specifičnim kompetencijama. Ona je ta koja pokazuje kako se razna područja poslovanja mogu međusobno nadopunjavati i tako stvarati dodatne efekte (Buble, 2006).

Analiza okoline može započeti sa formuliranjem strategije kako bi menadžeri mogli donesti najbolju odluku. Analiza okoline i skeniranje temelje se na identifikaciji čimbenika koji su bitni za razliku od onih koji nisu za daljnje strateško planiranje. Elementi za formuliranje strategije (Buble, 2005) :

- ocjenjivanja tekućih situacija i strategija (SWOT),
- određivanja željene promjene ciljeva i strategija,
- traženja i odabir optimalnog pravca akcije,
- implementiranje promjena,
- praćenja procesa i ocjenjivanja u tijeku.

Ocjenjivanja tekućih situacija i strategija najčešće se naziva i skeniranjem okoline, a cilj je identifikacija strateških faktora. Ona se odnosi na interne i eksterne elemente koji mogu odrediti budućnost poduzeća. Jednostavan način za provedbu analize okoline je SWOT analiza. Određivanja željenih ciljeva i strategija rade se uz tri glavna indikatora u kojima se organizacija kreće, a to su vizija, misija i ciljevi organizacije. Traženja i odabir optimalnog pravca akcija je

proces razvitka dugoročnog plana za efektivna upravljanja raznim prilikama i prijetnjama iz okoline obzirom na slabosti i snage poduzeća. Strategija poduzeća formira dalje glavni plan koji je nerijetko opsežan i sadržajan te ima brojne detalje. Postavljen je na način da poduzeće ostvari svoju misiju, viziju i ciljeve. Implementiranje strategije predstavlja proces uz pomoć kojeg se politike i strategije mogu staviti u akcije kroz daljnji razvitak programa, procedura, budžeta i pravila. Praćenje procesa i ocjenjivanje u tijeku čine odvojen i zaseban tip organizacijske kontrole koji se usmjerava na monitoring i evaluiranje procesa strateškog menadžmenta s ciljem osiguranja njegove funkcionalnosti i daljeg razvoja. One su te koje imaju mogućnost precizno odrediti slabosti u prethodno navedenim etapama.

6.1.Strategija razvoja grada Vinkovaca

Lokalni razvoj može biti definiran kao sve aktivnosti koje se vežu uz provedbu i planiranje inicijativa ekonomskog i društvenog razvoja općine, naselja, grada, a sve sa ciljem unapređenja kvalitete života, okoliša i javnih službi te daljnje promocije akumulacije i obnavljanja materijalne imovine kao i izgrađenog ili prirodnog okoliša (Đokić i sur., 2010). „Navedene definicije pokazuju ključnu ulogu lokalne zajednice, a to je kreiranje razvojnih modela za vlastiti razvoj pa se tako u središtu našao pojedinac kao nositelj svih ekonomskih odluka na lokalnim razinama.“ (Đokić i sur., 2010). Obilježja koja se tiču upravljanja lokalnim ekonomskim razvojem odnose se prvenstveno na uspješno koordiniranje svih sudionika koji sudjeluju u tom procesu, strateško planiranje i provedbu lokalnog ekonomskog razvoja, te instrumente za daljnje poticanje poduzetništva na lokalnim razinama (Đokić i sur., 2010).

Privatni sektor ima veliko značenje u lokalnom ekonomskom razvitku. Lokalne zajednice su te koje moraju privatnom sektoru omogućiti uvjete za poslovanje i razvoj što rezultira novim ranim mjestima i revitalizacijom gospodarstva. Takav oblik suradnje naziva se javno privatnim partnerstvom kada javni i privatni sektor udruže svoje resurse i sva stručna znanja te uz optimalnu alokaciju resursa, nagrada i rizika na taj način zadovoljavaju javnu potrebu. Uspješnost lokalnog ekonomskog razvoja zahtjeva i sudjelovanje javnosti, jer se na taj način osigurava transparentnost, te postizanje dogovora među svim članovima koji su voljni sudjelovati u planiranju gospodarskog razvoja. Građanstvo je u današnje vrijeme obrazovanije i informiranije, te neprestano propituje odluke ili traži odgovore od vlasti. Zbog toga vlasti moraju

uključiti građane u sam proces odlučivanja te na taj način izgraditi uzajamno povjerenje, a njihovo uspješno koordiniranje pretpostavlja uspješno upravljanje lokalnom zajednicom.

U Vinkovcima je još 2016. godine održan radni sastanak skupine za izradu Strategije razvoja grada Vinkovaca za razdoblje od 2017. do 2020. godine. To je bila prva radna skupina za izradu Strategije koja je raspravljala o gospodarstvu jer je shvatila da od njega sve i započinje. Navedena strategija nastojala je usmjeriti gospodarstvenike prema EU fondovima i pomoći im u naredne četiri godine. U planu je bila i izrada novog poduzetničkog inkubatora čiji bi se prostor nalazio u gospodarskoj zoni grada i koji bi se financirao putem EU projekta, ali i putem gradskog proračuna grada. Vinkovci računaju na pomoć Ministarstva ruralnog razvoja i EU fondova kako bi mogli povući što veću količinu novca. Za novi inkubator planirano je izdvojiti i do 20 milijuna, a osim tog projekta već je nekoliko drugih u najavi. Strategija razvoja turizma odnosno „Master plan razvoja turizma grada Vinkovaca“ predstavlja strateški dokument o planiranju i razvitku turizma i kulture na području grada Vinkovaca. Živoder i suradnici (2015) napominju kako je strateški dokument od velike važnosti za Vinkovce jer u sebi ima određene sve mogućnosti i prilike kojima se nastoji pružiti pravilan i sustavan razvoj kulture i turizma u Vinkovcima.

Vinkovci imaju veliki potencijal za strateški razvoj grada, grad zaista predstavlja riznicu povijesti, kulture i tradicije. Ima mnogo znamenitosti koje se mogu ponuditi djeci, ali i turistima, i samim građanima. Vukovarsko-srijemska županija je županija koja ima veliki potencijala za razvitak turizma, no, taj potencijal još nije dovoljno iskorišten. Veliki je i broj problema koji stvaraju daljnje prepreke u stvaranju kvalitetnije i bogatije turističke ponude grada. Na području grada djeluje Turistička zajednica grada Vinkovaca koja za cilj ima promovirati grad, dati informacije koje su vezane uz unapređenje ili interni marketing. Najveći segment trenutne ponude je kulturni turizam i obilazak grada, muzeja i brojnih kulturnih manifestacija, i poznatih Vinkovačkih jeseni.

Vinkovačke jeseni istaknute su kao proizvod koji ima dugu tradiciju i koja u svoj grad privuče i do 100.000 posjetitelja. U samom okviru manifestacije organizira se smotra folkloru i druga brojna gospodarska, sportska, kulturna i zabavna događanja (Institut za turizam, 2015). Vinkovci imaju povoljan geoprometni položaj što je svakako važno za turizam. Osim toga imaju i dobru prometnu povezanost, te su oduvijek bili središte prometnih puteva. Gastro ponude jedan

su od vrlo važnih aspekata turističke ponude. Vukovarsko-srijemska županija poznata je po svojim vrhunskim specijalitetima i tradicionalnim jelima. S ciljem daljnjeg razvoja turizma i podizanja kvalitete turističke ponude Vinkovaca započeli su neki vrijedni projekti koji trebaju pomoći pri razvitku turizma samog grada, a to su projekti:

- „Okusi Srijema i Slavonije,
- Turistički prsten Sopot,
- Gastro akademija Slavonije, Baranje i Srijema,
- Projekt Meraja,
- Projekt Kamenica.“ (Institut za turizam, 2015).

Europski fondovi predstavljaju veliku priliku za grad te je grad to dobro iskoristio i uložio i poboljšanje uvjeta za svoje poduzetnike. Ove godine otvorio se i novi inkubator u kojem će se poboljšati dostupnost poslova za poduzetnike poboljšat će se dostupnost poslovne infrastrukture i poslovne usluge.

Vinkovci kao turistički grad mogu ponuditi brojne ljepote, no uz pravilan prijedlog projekta i bolju promociju grada može se preobraziti u zaista perspektivan turistički grad. Vinkovci predstavljaju riznicu raskoši, tradicije i ljepote. „No, važno je naglasiti da Vinkovci imaju veliki potencijal i za razvoj grada i za bolji proračun. Trenutna financijska situacija grada je puno bolja nego u prošlim vremenima. Proračun grada Vinkovaca u 2020. godinu iznosi 275 milijuna kuna. Samo kao usporedba, u 2018. godini proračun je iznosio 171,9 milijuna kuna, isto tako važno je naglasiti da je proračun u 2020. godini za grad Vinkovce pun projekata. Velika se većina prihoda u proračunu odnosi na projekte i bespovratna sredstva.“ (Institut za turizam, 2015). Gospodarstvo se razvija iz godine u godinu. Prilikom određivanja strategije turističkog razvoja nekog područja prvo se najčešće definira vizija, koja će dati sažet odgovor na to kakva će ta destinacija biti u budućnosti, kako će izgledati, kako će se tržišno pozicionirati. U samo osmišljavanje vizije treba se krenuti od onih najizraženijih koje koje već postoje kao turističke atrakcije, no mora se osloniti i na tržišne trendove na svjetskim i europskim tržištima koja će uputiti na koje destinacije treba uložiti pažnju i dati im prednost. „Kako bi se mogla formulirati vizija kao sažeta sliku budućnosti Vinkovaca, prvo je nužno izdvojiti nekoliko ključnih obilježja turističkih potencijala za grad Vinkovce koji pokazuju mnogostruke koristi za boravak posjetitelja. To su sljedeća obilježja“ (Institut za turizam, 2015):

- „Kontinuirani život i rad na području grada Vinkovaca – od mlađeg kamenog doba, preko bakrenog, brončanog, željenog doba, rimskog razdoblja, seobe naroda do danas,
- Tradicije slavonske kuhinje, folklor i obrtništva,
- Očuvanje zelenog ambijenta šuma i parkova.“

Vizija za grad Vinkovce podrazumijeva stvaranje prepoznatljive destinacije, koja će se temeljiti na svojim kulturnim i povijesnim resursima kako bi ulaskom na UNESCO-ovu listu ostvarili višestruke koristi. Sam proces ima potencijal da potakne brojne aktivnosti u samom gradu koje mogu voditi otkrivanju, prezentaciji i zaštiti baštine. Dva ključna stajališta za takvo promišljanje su kontinuitet života i brojni arheološki i povijesni nalazi koji mogu posvjedočiti o tom kontinuitetu. Sve navedeno moguće je ostvariti uz veliki angažman ljudskih resursa, kako u području samog turizma, tako i u svim drugim sektorima, koji svojim djelovanjem mogu i trebaju podržati navedenu viziju.

7. MEĐUOVISNOST STRATEGIJE RAZVOJA I PRORAČUNA

Temeljem pažljivo pripremljene i provedene lokalne razvojne strategije može se doći do konačnog lokalnog razvoja. U jedinicama lokalne i regionalne samouprave važno je usvajati nove načine strateških planiranja koji sadrže i proračunsko planiranje i planiranje strategije razvoje lokalne zajednice, a sve s ciljem praćenja i ostvarenja rezultata uz trošenje sredstava iz proračuna. Razvijene države provode strategije regionalnog i lokalnog razvoja putem participativnog pristupa u planiranju, što znači da u izradi strategije sudjeluju svi oni bitni dionici koji djeluju na lokalnim razinama. Suvremeni pristup strategiji regionalnog i lokalnog razvoja analiziraju se u okvirima decentralizacije javnih poslova, odgovornosti za njihovo obavljanje i načina njihova financiranja. Regionalne i lokalne vlasti imaju mogućnost da najučinkovitije upravljaju lokalnim razvojem, a da efektivnost postignu uz pomoć suradnje na širim razinama

vlasti koja im može osigurati jasan okvir za daljnje strateško planiranje i provedbu odluka u suradnji sa nevladinim i privatnim sektorom (Jurlina Alibegović, 2007).

Lokalni i regionalni razvoj podrazumijeva proces započinjanja, strukturiranja i postizanja održivog razvoja u kojem se uz pomoć lokalnih i regionalnih prilika primjenjuju primjereni postupci i instrumenti s ciljem ostvarivanja gospodarskog razvoja u lokalnim sredinama uz poštivanje razvojnih načela kao što je primjerice zaštita okoliša. Održivi razvoj potiče partnerski pristup između dionika koji djeluju na nekom području razvoja. Cilj razvoja i strategija treba biti stvaranje radnih mjesta i stimuliranje ekonomskih aktivnosti sa aktivnim sudjelovanjem svih dionika, tako da se koriste raspoloživim funkcijama i resursima koje povećavaju razinu ekonomskih aktivnosti u nekim određenim područjima. Lokalni se razvoj ne može dogoditi sam od sebe nego se do njega dolazi sa provedbom određene strategije koja je u središtu interesa brojnih međunarodnih institucija (Jurlina Alibegović, 2007).

Postoje brojna ograničenja prilikom izrade strateških dokumenata, na primjer (Jurlina Alibegović, 2007):

- nedostatak vremena,
- nedostatak raspoloživih sredstava,
- nedostatak obrazovanog kadra,
- neprihvatanje ideje,
- nespremnosti u lokalnoj sredini da se strategija lokalnog i regionalnog razvoja uopće izrađuje.

N“a samom početku strateški plan često nije u skladu sa lokalnim proračunom, a sam plan provedbe nije u dovoljnoj mjeri usuglašen sa strategijom regionalnog ili lokalnog razvoja. Planiranje proračuna na temelju mjerljivih ostvarenih rezultata ima za cilj povećati učinkovitosti i transparentnosti u svim aktivnostima.“ (Grad Vinkovac, 2020). U kolovozu 2013. godine Grad Vinkovci osnovao je Agenciju za razvoj i investicije grada Vinkovaca pod nazivom Via d.o.o. nakon ulaska Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, te mu je omogućeno korištenje sredstava iz europskih fondova. „Agencija se osnovala i djeluje s ciljem održivog razvoja grada Vinkovaca, a osnovna misija Agencije je biti potpora razvojnim inicijativama, te u suradnji sa gradskim odjelima, tvrtkama, ustanovama i širom lokalnom zajednicom Vinkovaca

stvoriti platformu za razvoj grada. Ona nastoji biti ključni nositelj razvoja na lokalnim razinama, te vodeći partner u području EU fondova, razvoja malog i srednjeg poduzetništva, razvoja ljudskih resursa, promocije Vinkovaca i privlačenje investicija.“ (Via d.o.o., 2017).

Tijekom 2014. godine Agencija se aktivno uključila u proces izrade Strategije razvoja grada Vinkovaca za razdoblje 2014.-2020. godine u suradnji s Upravnim odjelom za gospodarstvo grada Vinkovaca, te je Agencija u listopadu 2014. godine započela s izradom analize postojećeg stanja grada Vinkovaca. Završetak i usvajanje razvojne Strategije ovisilo je o dinamici usvajanja ključnih strateških dokumenta na nacionalnoj i županijskoj razini s kojima strategije razvoja grada trebaju biti usklađena. „Naime, ulaskom Republike Hrvatske u članstvo Europske unije, Hrvatska je izravno uključena u razvojne politike Europske unije, što znači da u svim sferama strateškog planiranja relevantni nacionalni, regionalni i lokalni strateški dokumenti moraju biti usklađeni s dokumentima koji prate politike Europske unije. To je jedan od ključnih preduvjeta za korištenje sredstava iz fondova koji su na raspolaganju u periodu od 2014. do 2020. godine.“ (Via do.o.o., 2017).

„Tijekom 2014. godine prijavljeno je 17 projekata ukupne vrijednosti 86.260.853,86 kuna uglavnom na pozive i natječaje u okviru nacionalnih strukturnih i investicijskih fondova, ali i nacionalnih izvora financiranja. U razdoblju od 01.01. do 31.12.2014. godine Agencija je ostvarila ukupne prihode u iznosu od 939.576,71 kuna i 904.965,71 kuna ukupnih rashoda. Prihodi od subvencija iz proračuna Grada Vinkovaca za tekuće poslovanje iznose 861.874,14 kuna.“ (Via d.o.o., 2017). Strategija razvoja grada Vinkovaca 2017. do 2020. godine raspravlja o gospodarstvu jer od toga sve počinje i na tome je naglasak. Ovom strategijom zapravo se nastoji gospodarstvenike usmjeriti prema europskim fondovima na izuzetno konkretan način. Cilj je pomoći gospodarstvenicima, poduzetnicima i obrtnicima u sljedeće četiri godine (Grad Vinkovci, 2017).

U Hrvatskoj i dalje nije u dovoljnoj mjeri prihvaćeno strateško planiranje na regionalnim i lokalnim razinama pa se tako još u potpunosti nije razvilo ni planiranje razvojnih strategija ni razvojnih projekata kod kojih se na temelju definiranih planova s jasnim izraženim prioritetima planiraju i daljnji izvori financiranja. U Hrvatskoj praksi sada je već nekoliko godina na snazi primjena programskog planiranja sredstava, a obzirom na činjenicu da su proračuni središnje države sve više ograničeni, sve se više odgovornosti za javne funkcije prenosi na lokalnu i

regionalnu samoupravu s nezaobilaznim pitanjem izbora instrumenata za prikupljanje njihovih prihoda i daljnji razvoj strategija.

8. ZAKLJUČAK

Analiza proračuna i strategije razvoja grada Vinkovaca predstavljaju središnju temu ovog završnog rada. Predmet i cilj rada je dati uvid u gradski proračun od 2018. do 2020. godine. Isto tako cilj je prikazati i neke značajke te glavne odrednice proračuna grada Vinkovaca kao jednog od ključnih financijskih dokumenata. Sam proračun grada izrađen je u skladu sa Zakonom o proračunu. Proračun grada Vinkovaca analiziran je na osnovu njegova rashoda i prihoda, a cilj je bio utvrditi ima li grad proračunski deficit ili suficit.

Gradonačelnik grada je taj koji predlaže proračun kao izvršno tijelo, dok ga u konačnici donosi Gradsko Vijeće kao predstavničko tijelo i to kada postignu većinu glasova svih članova Vijeća. Stručne poslove iz područja računovodstva, financija ili knjigovodstva obavlja upravni odjel za financije i proračune.

Najveće prihode grad ima od poslovanja, zatim od poreza te od pomoći iz inozemstva.

U Vinkovcima je još 2016. održan radni sastanak skupine za izradu Strategije razvoja grada Vinkovaca od 2017. do 2020. godine. To je ujedno i prva takva radna skupina za izrađivanje strategije koja raspravlja o gospodarstvu kao o početnoj liniji daljnjeg razvoja grada. Tom se strategijom nastoji usmjeravati poduzetnike i gospodarstvenike prema europskim fondovima na konkretan način sa konkretnim prijedlozima. Konačan cilj je pomoći gospodarstvenicima, poduzetnicima i obrtnicima kroz naredne četiri godine. Grad Vinkovci imaju u planu i izgradnju novog poduzetničkog inkubatora i novog prostora u gospodarskoj zoni. Financiranje takvog projekta i razvoja strategije ide kroz EU projekte, ali i putem gradskog proračuna.

Vinkovci imaju veliki potencijal za daljnji razvoj grada i učinkovitije punjenje proračuna. Trenutno financijsko stanje grada je mnogo bolje nego u prethodnim razdobljima, pa je tako proračun grada Vinkovaca u 2020. godini iznosio 275 milijuna kuna, za usporednu 2018. godinu proračun je iznosio 171,9 milijuna kuna, a ono što je najvažnije naglasiti je činjenica da je proračun u 2020. godini je pun razvojnih projekata i strategija.

LITERATURA

1. Buble, M. (2006.): Osnove menadžmenta. Sinergija: Zagreb
2. Ćirić, V. (2015). Vinkovci – turistički vodič. Zebra: Vinkovci.
3. Đokić, I. i dr. (201 O.): Strateški programi lokalnog razvoja - Hrvatska iskustva. Ekonomski institut Zagreb.
4. Iskra-Janošić, I. (2007). Crkva sv Ilije i groblje na Meraji. Kolivka, 4:15-16.
5. Jelčić, B. (2002). Financijsko pravo i financijska znanost. Zagreb: Narodne novine.

6. Jurlina Alibegović, D. (2007). Strateško planiranje i programski proračun: put do razvojnih rezultata na lokalnoj i regionalnoj razini? Hrvatska i komparativna javna uprava : časopis za teoriju i praksu javne uprave, 7(2): 395-420.
7. Kujundžić, M. (2014). Rimske Cibalae. Essehist. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=271834 (pristupljeno 15.8.2021.).
8. Kujundžić, M. (2014). Rimske Cibalae. Essehist. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=271834
9. Landeka, M., Juzbašić, J., Bilić, A., Ćirić, V., Vida, M., Miljak, A., Cvenić, A. (2007). 40 godina Vinkovačkih jeseni. Grad Vinkovci: Zajednica kulturno- umjetničkih djelatnosti Vukovarsko- srijemske županije.
10. Malatestinić, I. (2011). Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja. Udruga gradova u Republici Hrvatskoj: Crikvenica.
11. Ott, K. (2007). Javne financije u Hrvatskoj. Zagreb: Instituta za javne financije.
12. Službeni portal grada Vinkovaca (2021). Dostupno na: <https://grad-vinkovci.hr/hr> (pristupljeno 19.09.2021.).
13. Zakon o proračunu (2015). NN 87/08, 136/12, 15/15. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> (pristupljeno 19.09.2021.).
14. Živoder i suradnici (2015.). Master plan razvoja turizma grada Vinkovaca. Zagreb: Institut za turizam.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Javni prihodi i javni rashodi grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine.....	21
Tablica 2. Prihodi od poslovanja proračuna grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine.....	22

Tablica 3. Analitika prihoda od poreza grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine.....22

Tablica 4. Analitika rashoda od poslovanja grada Vinkovaca od 2018. do 2020. godine.....23